

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2121304	C.H. Hartendorp	GRI	--
ONDERWERP			
Rekenkameronderzoek 'Telewerken'			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Aanleiding

Binnen gemeenten is er een toename van telewerken. Zo maakt ook de gemeente Hengelo het voor haar medewerkers mogelijk niet langer op een vaste werkplek in een gemeentelijk pand te werken, maar ook daarbuiten. Door gebruik te maken van een token of door middel van een code op de smartphone kunnen medewerkers inloggen op het gemeentelijk netwerk en zo alle applicaties ontsluiten die ook beschikbaar zijn op de werkplek.

Een probleem is dat met deze applicaties ook privacygevoelige gegevens kunnen worden vrijgegeven. In tal van wetten en besluiten zijn eisen gesteld aan het opslaan en verwerken van persoonsgegevens. Daarnaast heeft de gemeente Hengelo zelf spelregels opgesteld met betrekking tot het omgaan met persoonsgegevens. Maar terwijl er op gemeentelijke panden allerlei beveiligingsmaatregelen aanwezig zijn, is er op afstand geen controle op de vraag of individuele medewerkers zich aan de voorschriften en spelregels houden. Hierdoor is het onvoldoende duidelijk of het werken op afstand door gemeenteambtenaren voldoende veilig gebeurt.

Het onderzoek van de rekenkamercommissie richt zich op het veiligheidsbewustzijn en veiligheidsgedrag van gemeenteambtenaren bij het gebruik van telewerken.

In opdracht van de Rekenkamercommissie heeft Nathalie de Vries, studente Public Administration aan de Universiteit Twente, dit onderzoek uitgevoerd. In het onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Welke eisen stellen de Wet Bescherming Persoonsgegevens, de Wet Basisregistratie Personen en de interne regels van de gemeente Hengelo aan het werken met persoonsgegevens middels telewerken?
2. Welke risico's spelen een rol bij dit telewerken met de door de gemeente beheerde gegevens?
3. In welke mate maken gemeenteambtenaren gebruik van de mogelijkheid persoonsgegevens op afstand te raadplegen en/of te bewerken?
4. In welke mate gedragen gemeenteambtenaren zich risicovol bij het op afstand raadplegen of bewerken van persoonsgegevens?

Doel

Het doel van het voorliggende voorstel is uw raad te informeren over de uitkomsten van het rekenkameronderzoek en daarbij de conclusies en aanbevelingen met elkaar te bespreken. Uw raad wordt daarbij verzocht om kennis te nemen van het onderzoek en de conclusies/aanbevelingen en deze concrete aanbevelingen aan het college ter opvolging mee te geven.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Conclusies en aanbevelingen

De WBP en WBRP stellen verschillende eisen aan de omgang met persoonsgegevens. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat de persoonsgegevens die door een gemeente worden verwerkt slechts mogen worden verwerkt door de verantwoordelijke bewerker en niet in handen van derden mogen komen. Om dit te kunnen waarborgen heeft de gemeente Hengelo interne spelregels opgesteld. Deze regels zijn echter niet altijd bekend bij de gemeenteambtenaren die op afstand met persoonsgegevens werken. Zo meent ongeveer één derde van deze ambtenaren dat er bij het verlenen van de bevoegdheid geen aanwijzingen zijn gegeven over de veiligheid van het gebruik. Daarnaast geven een aantal van deze ambtenaren aan niet bekend te zijn met de gedragscode ambtelijke integriteit.

Verder bestaat er bij een deel van de gemeenteambtenaren die op afstand persoonsgegevens kunnen raadplegen en/of wijzigen een potentieel gevaar dat vertrouwelijke gegevens in handen van derden kunnen komen. Zo werkt het merendeel van de ambtenaren op afstand met persoonsgegevens in de keuken en/of woonkamer. Daarnaast bewaart een aantal gemeenteambtenaren tokens en/of codes voor de smartphone op plekken die duidelijk toegankelijk en zichtbaar zijn voor derden. Iets meer dan een kwart van de ambtenaren die op afstand met persoonsgegevens werken verschaffen andere gezinsleden/derden ook toegang tot hun apparatuur.

De commissie komt op grond van het rapport tot twee aanbevelingen:

1. Zorg ervoor dat de spelregels die zijn opgesteld (interne richtlijnen, gedragscode) bekend zijn bij alle betrokkenen en worden nageleefd;
2. Maak de betrokken medewerkers meer bewust van de gevaren die kleven aan het op afstand werken met persoonsgegevens, en licht ze voor over gedrag dat die gevaren zo veel mogelijk beperkt.

Bestuurlijke reactie en nawoord commissie

Alvorens het bijgevoegde onderzoeksrapport aan uw raad aan te bieden heeft de rekenkamercommissie het college bij wijze van bestuurlijk wederhoor in de gelegenheid gesteld om eventueel commentaar op dit onderzoek kenbaar te maken. Op 11 november 2016 heeft de commissie deze bestuurlijke reactie ontvangen.

De commissie stelt met genoegen vast dat het college het belang van het onderwerp i-bewustzijn onderschrijft. De activiteiten die nu plaatsvinden in het kader van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten, de meldplicht Datalekken en de toolbox i-bewustzijn sluiten goed aan bij de aanbevelingen van de commissie. Deze activiteiten richten zich –terecht- niet alleen op informatieveiligheid in de thuis-/telewerksituatie, maar hebben een bredere reikwijdte. De commissie acht een structurele aanpak (met nulmeting) en terugkerende agendering, zoals voorgesteld door het college, van groot belang.

Specifiek ten aanzien van het telewerken, wijst de commissie op het belang van voldoende helderheid over de vraag wie nu –feitelijk- welke (persoons)gegevens via telewerken kan raadplegen, en welke keuzes ten aanzien van autorisatie daaraan ten grondslag liggen. Ondanks de rapportage, de antwoorden op enkele feitelijke vragen aan het college (februari 2016), en de bestuurlijke reactie (november 2016) blijft er op dit punt onduidelijkheid bestaan bij de commissie.

BESPREK- EN BESLISPUNTEN

De raad wordt voorgesteld:

- kennis te nemen van het Rekenkameronderzoek 'Telewerken'
- de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek 'Telewerken' ter opvolging mee te geven aan het college, ter vergroting van het i-bewustzijn van medewerkers.

FINANCIËLE ASPECTEN

Niet van toepassing

BIJLAGE(N)

- Aanbiedingsbrief resultaat onderzoek 'Telewerken,' inclusief onderzoek en bestuurlijke reactie.